

Jaunais un vecais Koncertzāle Lielajā ģildē

LIELĀS ĢILDES REKONSTRUKCIJAS SIKIŅU PROJEKTS, «ARHITEKTA MODRA ĢELŽA BIROJS», ARHITEKTS MODRIS ĢELZIS, GALVENIE LĪDZSTRĀDNIKI SANDRA LAGANOVSKA, MAREKS STEFAŅENKOVŠ. PROJEKTS - 2002.-2004. GADS.

TEKSTS JĀNIS LEJNIEKS, DR. ARCH. FOTO VKPAI LAM ARHĪVS

Rīgas tirgotāju 19. gadsimta vidū būvētā Lielā ģilde ietver 1330. gada Minsteres zāli, Rīgas vecāko sanāksmju telpu, un 1521. gada Līgavas kambari, kā arī koncertzāles vajadzībām pārbūvēto Lielo zāli. Trīsdesmitajos gados ēku rekonstruēja Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameron vajadzībām, pēc kara to izmantoja koncertiem līdz pat 1963. gada ugunsgrēkam, kas iznīcināja tās jumtu.

Ēku pārbūvējot par koncertzāli, Modris Ģelzis ar līdzstrādniekiem Veru Savisko un Jāni Kārklīņu izveidoja divas telpiskās struktūras – veco un jauno –, kuras neatkārtoto viena otru, bet tikai saskaras. Jau ģildes ārpusē stiklotais ieejas vestibils, vainagots ar gotikas dzeguļus atgādinošām formām, telpiski skaidri norobežojas no vecās ēkas. Skatītāju vietas, izkārtotas uz slīpās partera plaknes un balkonā, šķiet kā ieliktas starp gotiskajām āršiemu logailām.

Līdzīgi jaunā un vecā jeb telpas telpā princips tika pausts arī kāpnēs, it īpaši augšējā foajē. Laipa jeb tiltiņš, kas ved uz balkonu, ar savu brīvo iekārumpu akcentēja, ka jau-

nais telpiskais dalījums nesakrīt ar vecās āršienas perforējumu. Kontrastu izcēla arī krāsa: gaiši pelēks apmetums jaunajam, silti zaļgans krāsojums – vecajam.

Pārbūves darbos pagrabstāvā atklāto romānisko kolonnu, rekonstrukciju pabeidzot, atkal nosedza ar gotisko velvi, noformējot ar stiklu tikai nelielu iegriezumu ēkas miesā, lai, apstājoties pie atkailinātā ēkas skeleta fragmenta, varētu izprast tās sarežģīto vēsturi. Modris Ģelzis gan ierosināja turpināt izpēti, lai novāktu butaforiskās velves un atgrieztos pie vēsturiski patiesā romāniskas kolonnu tīkla. Tolaik arhitekta piedāvājumam dekonstruēt ēku neatradās līdzekļi.

Respektējot skatītāju un mākslinieku pieaugušās prasības pēc komforta, 2002. gadā notika konkurss par ēkas pārbūvi. Žūrija atbalstīja «Arhitekta Jura Gertmaņa biroja» un «Arhitekta Modra Ģelža biroja» idejas un rekomendēja viņiem turpināt darbu kopā, bet Juris Gertmanis (dz. 1947) to uzticēja savam Skolotājam Modrim Ģelzim (1929–2009).

Abu biroju idejas bija līdzīgas – no jauna pārsegst lielo zāli, iegūstot jumta stāvu ar telpām

